

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA OKNA

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

MOTTO: „Děti jsou hosté, kteří hledají cestu.“ (Jiřina Prekopová)

Spojme dětský vnímavý pohled se zkušeností dospělých a vydejme se společně na dobrodružnou cestu za poznáním světa a jeho obyvatel. Hledejme to důležité a cenné v nás i kolem nás.

Obsah školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání

1. Identifikační údaje o mateřské škole
2. Obecná charakteristika mateřské školy
3. Podmínky vzdělávání
  3. 1 Věcné podmínky
  3. 2 Psychosociální podmínky
  3. 3 Organizace
  3. 4 Životospráva
  3. 5 Řízení mateřské školy
  3. 6 Personální a pedagogické zajištění
  3. 7 Spoluúčast rodičů
  3. 8 Spoluúčast dalších organizací
4. Vzdělávání dětí
  4. 1 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
  4. 2 Vzdělávání dětí nadaných
  4. 3 Vzdělávání dětí od dvou do tří let
5. Organizace vzdělávání
  5. 1 Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání
6. Charakteristika vzdělávacího programu
  6. 1 Specifika výuky v tradiční třídě MŠ
  6. 2 Specifika výuky v lesní třídě MŠ
  6. 3 Obsah vzdělávání
7. Názvy a obsah jednotlivých integrovaných bloků
  7. 1 Krásy a kouzla čtyř ročních období v přírodě a na zahradě
  7. 2 Tradice a rituály
  7. 3 Procházka všedními dny
  7. 4 Výlety do pestrých světů
  7. 5 Pohyb, základ zdraví
8. Evaluační systém a pedagogická diagnostika
  8. 1 Hodnocení práce učitelek v pedagogickém sboru
  8. 2 Hodnocení práce dětí
  8. 3 Hodnocení chodu MŠ rodiči

Přílohy ke Školnímu vzdělávacímu programu:

Příloha č. 1 Předčtenářská gramotnost

Příloha č. 2 Předmatematická gramotnost

Příloha č. 3 Společné akce ZŠ a MŠ

1. Identifikační údaje o škole

Název organizace: Základní škola a mateřská škola Okna, okres Česká Lípa, příspěvková organizace

Adresa: Okna č. p. 3, 471 62 pošta Okna

IČO: 72 74 23 56

Zřizovatel: Obec Okna, 471 62 Okna, tel. 487 876 134

Telefon ZŠ: 487 876 112

Webové stránky školy: <http://skola.obecokna.cz>

E-mail: myskovaiveta@seznam.cz

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2017

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Okna je dvoutrídni. Skládá se z tradiční třídy a lesní třídy. Celková kapacita MŠ je 48 dětí. Každá třída má své vlastní specifické zázemí.

- **tradiční třída**

Tradiční třída MŠ Okna se nachází v patrové vilce téměř v centru obce, kde dříve bývala četnická stanice. Proměnu na mateřskou školu budova zaznamenala v padesátých letech dvacátého století. Příchozí jsou informováni o aktuálním dění v MŠ na několika místech. Nejdůležitější informace o hlavních akcích se objevují hned na vstupních dveřích do MŠ. Některé stěny interiéru jsou vyzdobeny žánrovými malbami z dětského světa, výzdoba oken a dalších prostor se mění s probíraným tématem a ročním obdobím. K výzdobě do značné míry slouží dětské výtvary. V přízemí najdeme šatnu, jídelnu, kuchyni a sociální zařízení. První patro tvoří nejdříve vstupní hala, která slouží jako kancelář pro pedagožky. Odsud je možné vstoupit do dalších prostor. Větší místnost je využívána jako herna a odpočívárna. Je velmi bohatě vybavena hračkami různého druhu, nechybí ani klávesy a další hudební nástroje. Díky nápaditému uspořádání nábytku tu děti mají dostatečný prostor pro pohybové činnosti a další akce, např. besídky a rodičovské schůzky. Ve dvou menších, na sebe navazujících pokojících je vytvořena menší herna, prostor pro pohybové aktivity, výtvarné činnosti, stolní hry a předškolní přípravu.

Pro venkovní aktivity skvěle slouží rozlehlá zahrada za budovou MŠ. Herní prvky splňují bezpečnostní i hygienické normy dle platných předpisů a jsou určeny převážně dětem od 3 do 7 let. Děti mladší jich využívají, pod dozorem učitelů, a používají pouze odpovídající zahradní vybavení mateřské školy. Mezi oblíbené herní prvky patří velké pískoviště, dřevěná loď a auta a také uměle vytvořený kopec, jehož hodnota vzrůstá především v zimě, když napadne sníh. Najdeme tu také hmatový chodník, hmyzí a motýlí domečky, bylinné a květinové záhony. Nedávno vznikla venkovní kuchyňka, v plánu je vytvoření hudebního koutku. Zahrada není zdaleka jen místem pro hry. Děti tu v období teplého počasí tráví velkou část dne, svačí tu, zahradničí, věnují se předškolní přípravě, vytvářejí mnohá výtvarná díla. Důležitým vybavením je též ohniště.

- **lesní třída KOLEPA**

Lesní třída „Kolepa“ MŠ Okna vznikla ve školním roce 2014/2015. Název „Kolepa“ je složeninou tří slov „kouzelný lesní palouček“, který vznikl ve spolupráci s dětmi. Jeho zázemí v podobě dvou maringotek je situováno do spodní části školní zahrady. Střed a zároveň vstupní prostor je tvořen spojovací chodbičkou, kde je umístěna šatna a nezbytná kamna. V jedné maringotce se nachází herna, jejíž vybavení je tvořeno především dřevěnými hračkami. Pro hru i pracovní činnost je zde také možné využít tři sklápěcí stolky. Po obědě se herna mění v odpočívárnu prostřednictvím karimatek, spacáků a dětských polštářků. Druhá maringotka je vybavena dvěma většími stolky a židličkami, aby mohla sloužit jako pracovní místnost a jídelna v chladnějších měsících roku. Stěny obou maringotek i šatny slouží jako prostor pro výstavu výtvarných prací dětí. Přípravný prostor pro výdej jídel tu má školnice a také je tu miniaturní zázemí pro pedagogy. V klimaticky příznivém období je pro pracovní činnosti i stravování využíván venkovní prostor před maringotkami, který je chráněn pergolou.

Venkovní prostor je dělen do dvou částí. Za maringotkami je umístěno suché separační WC. V zadní části se rozkládá menší lesík, kde se nachází stromový domek, dřevěné venkovní pexeso a mnohé přírodní herní prvky vyrobené především z lan a různě dlouhých klacků a polen, které jsou dětmi využívány ke každodenním variabilním hrám. Dále se tu nacházejí různá přírodní obydlí tvořená ze slámy, vrbových proutků, plachet a celt, která neustále mění svou podobu podle momentálních potřeb a nápaditosti dětí. Přední část je vybavena tradičním kruhovým pískovištěm a venkovní hrací „blátivou“ kuchyní. Těmito dvěma oblíbeným činnostem poskytuje v teplých dnech blahodárný stín rozrůstající se lípa. V této části se také objevují různé druhy záhonů. Bylinkový pod pergolou obrůstá vinná réva, vyvýšený záhon slouží pro pěstování jahod a některých sezónních druhů zeleniny, květinová výzdoba je soustředěna na záhony u plotu a vstupního prostoru do školky. Přirozený živý plot mezi školní a školkovou zahradou tvoří pomalu se rozrůstající keře. Oba prostory propojuje chodíček z přírodního dřeva a v centrální části se nachází „náměstíčko, které se využívá k ranním komunikativním kruhům, ale i ke hrám dětí. Pomyslnou hranici mezi prostory také vytváří velké týpí, které je využíváno pro různé akce ZŠ i MŠ. Nesmíme zapomenout ani na dvě ohniště, u kterých se scházejí děti z obou tříd MŠ a probíhají společné akce s rodiči i prarodiči.

3. Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Tradiční třída MŠ Okna je umístěna ve vilce a využívá veškeré její prostory. V přízemí je jídelna. Slouží také žákům ZŠ, kteří sem docházejí na oběd ve dvou skupinách. Sociální zařízení je určeno pouze dětem z MŠ. Personál školky využívá svou vlastní toaletu. V prvním poschodí mají děti k dispozici bohatě vybavenou hernu, pracovní místnost a odpočívárnu. Všechny místnosti dostatečně vyhovují kapacitě dětí. Rozlehlá zahrada je též vybavena mnoha herními prvky, které se obměňují. Na zahradě najdeme i krytý prostor sloužící jako sklad hraček. V MŠ proběhla v roce 2017 výměna podlah a celá budova byla nově vymalována.

Lesní třída MŠ Okna využívá jako své zázemí dvě předsíní propojené maringotky, které slouží jako odpočívárna, herna, kde jsou hračky a pomůcky převážně z přírodních materiálů, pracovní místnost a jídelna. V herně je umístěna přenosná umývárna pro zimní období v podobě barelu na teplou vodu, který se na jaře stěhuje pod pergolu. Za maringotkou v lesíku je umístěn ekologický separační záchod a malý dřevěný domeček pro venkovní hračky. Během celého roku je maringotka využívána pro odpočinek dětí. Pokud je počasí příznivé, všechny ostatní činnosti probíhají na zahradě, pod pergolou nebo v týpí. Na převážnou část aktivit odcházejí děti z lesní třídy MŠ do lesa vzdáleného asi 500 metrů.

3.2 Psychosociální podmínky

Vycházíme z přesvědčení, že dítě je naším partnerem a kamarádem, k němuž se chováme s respektem a úctou. Abychom se v tomto vztahu cítili oboustranně spokojení, vytváříme společně s dětmi škálu důležitých a smysluplných pravidel, která se učíme dodržovat. Každodenně se snažíme o vytváření radostné a přátelské atmosféry, problémy mezi dětmi řešíme okamžitě s jejich spoluúčastí na daném řešení.

S rodiči denně hovoříme o průběhu dne v MŠ, řešíme s nimi případné problémy, nezapomínáme hovořit o zajímavých zážitcích a radostných chvílích, které s jejich dětmi prožíváme. Rodiče se mohou dle vlastního uvážení účastnit programu v obou třídách MŠ a přijít s vlastní iniciativou, jak program obohatit.

3.3 Organizace

Denní režim není dogmatem, ale pomůckou, kterou je možné podle stávajícího programu variabilně měnit. Jsou dodržovány časy na stravování a odpočinek.

Denní režim tradiční třídy MŠ

6:30 – 8:30 hod.

Scházení dětí, volné hry a činnosti, námětové hry, individuální a skupinové řízené činnosti dle témat, pohybové aktivity (ranní cvičení)

8:30 – 9:00 hod.

Hygiena, dopolední přesnídávka

9:00 – 9:45 hod.

Pokračování činností z ranního bloku, komunikativní kruh, řízená činnost – dle tematického programu třídy zaměřeného na rozvoj osobnosti dítěte v oblasti biologické, psychologické, interpersonální, sociálně kulturní, environmentální

9:45 – 11:30 hod.

Pobyt venku (hry na školní zahradě, poznávání okolí školky, rostliny a zvěř v lese, život v potůčku – vodní živočichové, co se děje na poli,.....)

11:30 – 12:00 hod.

Hygiena a oběd

12:00 – 14:00 hod.

Hygiena, příprava na odpočinek, odpolední spánek mladších dětí a dle potřeb i dětí starších, odpolední zklidnění a relaxace u pohádky

13:30 – 13:45 hod.

Předškolní příprava

13:45 – 14:15 hod.

Individuální péče, spontánní hry

14:15 – 14:45 hod.

Hygiena, odpolední svačina

14:45 – 17:00 hod.

Spontánní činnosti dětí na školní zahradě nebo ve školce, rozcházení se.

Denní režim lesní třídy MŠ

6:30 – 8:30 hod.

Scházení dětí, rozhovory s rodiči, spontánní a řízené činnosti (předškolní příprava, logopedická průprava)

8:30 - 9:00 hod.

Svačina, příprava na venkovní aktivity

9:15 hod.

Komunikativní kruh (probíhá venku, v zimním období může být v maringotce)

9:30 – 11:45 hod.

Pobyt venku – odchod do lesa, řízená tematická činnost, skupinové a individuální aktivity, volná hra dětí v přírodě; práce na zahradě, řemeslné činnosti v areálu školky, péče o zvířata aj.

12:00

Hygiena, oběd, příprava na odpočinek

13:00 – 14:30 hod.

Odpočinek, spánek a relaxační činnosti; individuální předškolní příprava

15:00

Svačina

15:00 – 17:00 hod.

Spontánní hry dětí, odchod dětí domů

3. 4 Životospráva

Děti dostávají výbornou a plnohodnotnou stravu ze školní jídelny podle současných zásad zdravé výživy. Jsou upřednostňovány regionální a čerstvé potraviny, sezónní produkty, ovoce a zelenina. Děti nejsou do jídla nuceny, ale je jim doporučeno každý pokrm alespoň ochutnat. Zdravé stravování patří do priorit zaměstnanců ZŠ a MŠ Okna, proto vznikla spolupráce s odborníci na tuto oblast. V ZŠ i v MŠ se několikrát ročně konají pravidelné akce propagující zdravé a pro přírodu šetrné stravování.

V tradiční třídě MŠ mají děti celý den přístup k různým druhům nápojů. Mohou si vybrat vodu, mírně slazený čaj, někdy ovocný ředěný džus nebo mléko.

V lesní třídě MŠ je kromě celodenní možnosti čerstvého bylinného nebo ovocného čaje a vody pitný režim dodržován i s pomocí rodičů. Každý den připravují čerstvý nápoj do lahvičky v batohu, s nímž děti odcházejí do lesa. V zimním období děti v lese také dostávají teplý ovocný čaj z termosky.

Při dodržování denního režimu vycházíme z individuálních potřeb každého dítěte a snažíme se jej přizpůsobit daným a momentálním podmínkám. V obou odděleních mají děti dostatečný prostor k volnému pohybu i odpočinku s respektováním věku i potřeb každého jednotlivce.

3. 5 Řízení mateřské školy

Všechny pedagogické pracovnice mají vymezeny své pravomoci a povinnosti. Spolupracují při vypracovávání ŠVP a třídních vzdělávacích programů, vytvářejí společně roční, měsíční a týdenní plány činností, účastní se tvorby plánu společných akcí pro obě oddělení MŠ i pro ZŠ a MŠ. Na pravidelných týdenních poradách řeší veškeré záležitosti týkající se programu, provozu školky, důležitých událostí a problémů. Podílejí se na řízení mateřské školy v rámci týmu ZŠ a MŠ Okna, mají právo vyjádřit své názory a postoje i realizovat své představy a nápady. Týmová práce je postavena na základech dokumentu Etický kodex, který byl společně vytvořen ve spolupráci se občanským sdružením Centrum Kašpar během školního roku 2016/2017. Je tu nastíněna vize ZŠ a MŠ Okna a stanoveny základní hodnoty organizace.

3. 6 Personální a pedagogické zajištění

V každé třídě mateřské školy pracují dvě učitelky a jedna asistentka pedagoga. Školní stravování je zajišťováno dvěma kuchařkami. Úklidové práce mají na starost dvě školnice. V chladném období též v ranních hodinách roztápějí kamna v lesní třídě.

Všechny pracovnice mají požadovanou kvalifikaci. Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů MŠ každý den minimálně v rozsahu dvou a půl hodin. Při činnostech je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě MŠ. Ředitelka školy podporuje další vzdělávání, které probíhá v několika oblastech.

Zaměstnankyně využívají bohaté nabídky vzdělávacích institucí NIDV, JISK, pedagogických fakult a vzdělávacích center, ekocenter Divizna v Liberci, Zahrada v Mladé Boleslavi, ekocentra Brniště, v létě navštěvují Letní školu lesních školek, kterou pořádá Asociace lesních mateřských škol apod.

Ke svému průběžnému vzdělávání mohou pedagogové také použít didaktickou a pedagogickou literaturu, periodika – UN, Informatorium, metodický portál RVP. O aktuálním dění v environmentální výchově informuje časopis Bedrník.

Pedagogické pracovnice vystupují profesionálně a na základě vytvořených ročních plánů a třídních programů se systematicky připravují na přímou pedagogickou činnost.

Logopedická péče je prováděna průběžně na dvou úrovních. Ve třídách probíhají tzv. Logopedické chvílky na procvičování a uvolňování mluvidel, které provádí učitelka. Jednou za 14 dní navštěvuje MŠ absolventka kurzu Logopedický asistent, která ve spolupráci s rodiči s dětmi pravidelně procvičuje výslovnost podle pokynů logopedky, kterou děti navštěvují externě.

3. 7 Spoluúčast rodičů

Spoluúčast rodičů na činnosti MŠ i ZŠ je jedním z hlavních charakteristických rysů MŠ a ZŠ Okna. Rodiče jsou zváni na všechny společné akce ZŠ a MŠ a mnozí z nich se aktivně podílejí na jejich přípravě.

Informovanost o stěžejních bodech programu ZŠ a MŠ zajišťuje měsíční přehled programu, který je rozesílán mailem a poskytován v tištěné formě.

V obou třídách MŠ probíhají dvakrát do roka třídní schůzky, ale s rodiči jsme v úzkém každodenním kontaktu. Společně sledujeme vývoj dětí, radíme se o možných problémech, máme společně radost z dětských pokroků.

Informace o týdenním programu jsou zasílány každou neděli mailem a pomocí textových zpráv, v podobě „měsíčníku“, ve kterém rodiče naleznou přehled o naplánovaných akcích a činnostech. Dále se snažíme poskytovat přesnější informace pomocí nástěnky na viditelném místě u vchodu do budovy, maringotky.

V tradiční třídě MŠ přispívají rodiče na činnost MŠ sponzorskými dary a nákupem některých pomůcek na výtvarné dílny. Aktivně se účastní sběru lesních plodů a odpadu (papír, sklo, plasty, plastová víčka, tetrapaky). Spolupracují při některých akcích a účastní se školních besídek.

V lesní třídě MŠ jsou rodiče, kteří od založení MŠ mají velký zájem na jejím úspěšném chodu a mnozí z nich se stali spoluvůdci našich programů.

Vytvářejí možnost pobytu dětí na farmě v Kruhu a ekofarmě Karasy.

Spolupodílejí se na péči o školková zvířata nákupem krmiva.

Pomáhají při organizaci výletů i několikadenních pobytů, kterých se často sami účastní.

V rámci projektu „Muži do školky“ vytvářejí dopolední program pro děti (moštování jablek, stavba venkovní pece, výlety apod.).

Na pravidelný lesní festiválek připravují s pedagogickými pracovníky dílničky.

3. 8 Spoluúčast dalších organizací

Obě třídy MŠ velmi úzce spolupracují se základní školou. Kromě mnoha společných akcí (viz kapitola Obsah vzdělávání) předškoláci navštěvují od druhého pololetí jednou týdně ZŠ, kde tráví jednu vyučovací hodinu a tak se pozvolna připravují na přechod do ZŠ.

ZŠ spolupracuje v mnoha oblastech s obcí Okna. Podílí se na organizaci lidových tradic (masopust, pálení čarodějnic apod.) a pravidelných akcích obce, mezi něž patří rozsvícení vánočního stromu, zpívání pro důchodce, vítání občánků. Zastupitelé obce se aktivně účastní některých akcí ZŠ především při zahájení a ukončení školního roku.

Od roku 2016 pořádáme několikrát ročně akce ve spolupráci s dokskou pobočkou Agentury ochrany přírody a krajiny. Ornitologické dny a Dny přírody patří mezi velmi oblíbené aktivity.

V rámci předčtenářské a čtenářské gramotnosti spolupracujeme s lektorkami kurzu Čtením a psaním ke kritickému myšlení a během školního roku využíváme nabídky jejích seminářů.

Úzké kontakty s malotřídními základními školami okresu Česká Lípa nabízí velké možnosti spolupráce i mezi mateřskými školami. Využíváme také spolupráce s Ekocentrem Brniště, Centrem ekologické výchovy Divizna v Liberci, s Geoparkem Ralsko a Ekocentrem Zahrada v Mladé Boleslavi.

Úzce spolupracujeme s Pedagogicko-psychologickou poradnou v České Lípě, v případě potřeby oslovujeme i Speciální pedagogické centrum v Liberci.

Účast v programech Erasmus nám přináší kontakty se zahraničními mateřskými školami a následnou spolupráci ve sdílení pedagogických i jiných zkušeností. Pedagožky např. navštívily mateřské školy se zaměřením na pobyt venku v Norsku a Švédsku a účastnily se outdoorového kurzu v Portugalsku.

4. Vzdělávání dětí

4.1 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

V obou třídách MŠ se snažíme věnovat individuálně dětem, které potřebují větší péči v některé oblasti vzdělávání. Všem dětem vedeme portfolio a sleduje pravidelně jejich vývoj ve všech zásadních oblastech.

Individuální přístup je uplatňován při předškolní přípravě v ranních hodinách a po obědě, aby se děti zdokonalily v oblastech, které jim činí problémy. V lesní třídě při předškolních činnostech reagujeme pružně v souvislosti s aktuálním počasím a jinými aktivitami. Často je předškolní příprava zakomponována do řízených činností tak, že složitější činnosti jsou cíleně zaměřené na předškolní děti. V případě nutnosti vypracováváme pro děti se speciálními potřebami plán pedagogické podpory.

Velkou péči poskytujeme dětem s poruchami řeči. Spolupracujeme s rodiči a několikrát týdně s dětmi individuálně nacvičujeme správnou výslovnost, uvolňování mluvidel v tzv. logopedických chvilkách.

Integrujeme také děti z cizojazyčného prostředí, které se s českým jazykem setkávají především ve školce. Během celodenního programu je nutné věnovat těmto dětem zvláštní pozornost, kontrolovat úroveň porozumění ve všech situacích a pomáhat jim se začleněním do kolektivu a jiné kultury. Stejně jako dětem s poruchami řeči se těmto dětem věnujeme individuálně několikrát týdně a snažíme se především s pomocí knih rozvíjet jejich slovní zásobu i další řečové roviny v oblasti významové, morfologické i syntaktické.

4.2 Vzdělávání dětí nadaných

Pokud se u dětí projevuje výjimečné nadání v některé oblasti, můžeme mu nabídnout v rámci ZŠ podmínky pro jeho rozvoj. Rodiče mohou volit z nabídky kroužků základní školy Okna, kam mohou docházet i děti v předškolním věku. Samostatně je pro děti z MŠ pořádán kroužek anglického jazyka a jógy. Při rozhovorech s rodiči doporučujeme využívat i nabídky kroužků v ZUŠ Doksy a Česká Lípa.

4. 3. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vhodné podmínky pro děti ve věku od dvou do tří let jsou vytvářeny především v tradiční třídě MŠ. Je nutné upravit podmínky v několika základních oblastech:

- a) Oblast personální vyžaduje souběžné působení dvou učitelek, z nichž jedna se věnuje dětem mladším.
- b) Oblast bezpečnosti – je nutné vytvořit bezpečný prostor pro pohyb dětí v interiéru (rozmístění nábytku, přemístění nevhodných hraček, zábrany u schodiště apod.) i venku
- c) Oblast životosprávy – je třeba respektovat individuální potřeby v časech odpočinku i v oblasti stravování.
- d) Oblast metodiky vyžaduje další vzdělávání pedagogických pracovníků a individuální přístup k dětem mladším tří let. Zároveň je zde velmi důležitá každodenní spolupráce s rodiči především v době adaptace dítěte na nové prostředí. Cílem je vytvořit dítěti pocit bezpečí a jistoty.

Dětem mladším tří let poskytujeme více času a prostoru k přirozenému objevování a zkoumání okolního světa se zapojováním všech smyslů. Dáváme jim možnost pozorovat dění v dané skupině a tím postupně získávat sociální zkušenosti. Při výběru činností vycházíme z daných situací, učíme děti nápodobou, zaměřujeme se na prožitek. Zařazujeme denní rituály, čerpáme ze zkušeností dětí. Při manipulaci s hračkami a možnostmi jejich využití vycházíme z přirozené dětské zvědavosti. Zařazujeme říkadla s rytmizací a hrou na tělo. Veškeré činnosti jsou přizpůsobeny věku dítěte a jeho individuálním potřebám. Převažuje spontánní hra a pohybové aktivity.

Podmínky pro vzdělávání dětí mladších 3 let

Učitelky poskytují dětem dostatek emoční podpory při odloučení od rodiny, vytvářejí dětem podnětné prostředí umožňující zvládat jejich těžké období. Dětem poskytujeme individuální péči, pomoc při sebeobsluze, mají pravidelný režim a srozumitelná pravidla. Mateřská škola je vybavena dostatkem bezpečných hraček, umístěných v dostupných boxech. Je zde dostatek prostoru ke spontánním hrám, volnému pohybu i odpočinku. Dbáme na bezpečí dětí dodržováním domluvených pravidel, prostory jsou vybaveny vhodným nábytkem s uzavíratelnými skřínkami, či dveřmi. Vchod na schodiště má též bezpečnostní vrátka. Probíhá zde pravidelný režim s ohledem k individuálním potřebám. Vzdělání poskytujeme v menších skupinách i individuálně. Všichni zaměstnanci se snaží přispívat ke každodenní klidné, příjemné atmosféře, s pocitem bezpečného domácího prostředí. Úzce spolupracujeme s rodinou, každodenně si předáváme informace o dítěti, pořádáme společné akce. Podporujeme vstřícný a laskavý přístup.

5. Organizace vzdělávání

Mateřská škola Okna se skládá ze dvou tříd a to lesní třídy „Kolepy“ a tradiční třídy. Obě třídy jsou heterogenní ve věkovém rozpětí 2 – 6 let, děti jsou do školky obvykle přijímány ve věku tří let.

Zařazování dětí do MŠ probíhá na základě níže uvedených kritérií, ale i na základě požadavku rodiče se zájmem o tradiční nebo lesní třídu MŠ. Obě třídy MŠ rodiče mohou navštívit, učitelka seznámí rodiče se specifiky třídy MŠ.

Děti mladší tří let jsou přednostně přijímány do tradiční třídy MŠ, kde jsou pro jejich vzdělávání vytvořeny vhodné podmínky.

V lesní třídě MŠ jsou kladeny vyšší nároky na fyzické předpoklady dětí, při delším pobytu venku (les, louka...) za každého počasí a při programu, při řízených činnostech, které probíhají průběžně převážně v přírodě.

Každá třída MŠ má zpracován svůj třídní vzdělávací program, který se upravuje na začátku každého nového školního roku.

5.1 Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání

O přijetí dítěte do předškolního zařízení rozhoduje ředitelka mateřské školy nebo osoba pověřena řízením zařízení za podmínek stanovených 34 zákona č. 561 / 2004 Sb.

o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a při přijímání postupuje podle správního řádu (165 odst. 2 písm. b) školského zákona).

Ředitelka ZŠ a MŠ Okna stanovuje následující **bodová kritéria**, podle kterých bude postupovat při rozhodování o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole v případech, kdy počet žádostí podaných zákonnými zástupci dětí o přijetí překročí stanovenou kapacitu maximálního počtu dětí pro mateřskou školu.

	Kritéria	Body
1	Trvalý pobyt dítěte v obci Okna	5
2	Věk dítěte – 5 let	4
3	Věk dítěte – 4 roky	3
4	Věk dítěte – 3 roky	2
5	Starší sourozenec již navštěvuje MŠ Okna	1
6	Doba podání přihlášky – 1 rok	1

V případě rovnosti výsledkového součtu bodů za jednotlivá kritéria bude pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání rozhodující datum narození dítěte – **starší má přednost před mladším.**

Přednostně bude přijato dítě v posledním roce před nástupem povinné školní docházky a dítě s odkladem povinné školní docházky ze spádové oblasti.

Při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání je třeba dodržet tyto podmínky:

Mateřská škola může přijmout pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

Zákonní zástupci přinesou **rodný list dítěte a vyplněnou žádost o přijetí**, potvrzenou lékařem.

6. Charakteristika vzdělávacího programu

„Děti jsou hosté, kteří hledají cestu.“ (Jiřina Prekopová)

Spojme dětský vnímavý pohled se zkušeností dospělých a vydejme se společně na dobrodružnou cestu za poznáním světa a jeho obyvatel. Hledejme to důležité a cenné v nás i kolem nás.

Dlouhodobá vize naší MŠ vychází z přijetí základních hodnot obsažených v dokumentu Etický kodex a charakteristických rysů ZŠ a MŠ Okna.

Všechny subjekty ZŠ a MŠ Okna jsou spolu velmi úzce propojeny při společných plánovaných akcích i v běžném denním provozu. Potkáváme se v jídelně, na zahradě i v budově ZŠ.

Vytváříme rodinné prostředí založené na porozumění, otevřenosti a důvěře mezi všemi zúčastněnými.

Usilujeme o dobré vztahy mezi dětmi, zaměstnanci a rodiči, abychom všichni cítili, že jsme na jedné společné lodi.

Snažíme se být dětem vzory ve vzájemné komunikaci; přistupujeme k sobě s úctou a empatií.

Tolerujeme různé přístupy k životu a rozmanité názory, snažíme se všem poskytovat spravedlivé podmínky pro získání vzdělání a pomáhat handicapovaným.

Vnímáme svět jako zázračné místo kžití, které je nutné chránit a pečovat o všechno živé v globálním i lokálním měřítku.

Snažíme se vytvářet silná pouta s krajinou, v níž žijeme. Chceme zprostředkovat zkušenost trvání přírodních dějů, protože jsme na nich závislí.

Tvoříme důležitou součást obce a snažíme se o posilování vazeb s jejími obyvateli napříč generacemi.

Vážíme si moudrosti a umu předků, chceme v dětech prohlubovat cit pro řemeslnou dovednost, umělecká díla i pro krásu kvalitních věcí s dlouhou životností.

Chceme dětem zprostředkovávat svět v souvislostech, ne pouze ohraničený výsek našeho bezpečného dvorku.

Snažíme se dětem otevřít všechny dostupné cesty ke vzdělání, které pro ně budou přínosné, zajímavé a zábavné. Za jednu z nejdůležitějších cest považujeme možnost učení se od přírody.

Chceme, aby si děti naučily vážit si samy sebe, svého těla a svých schopností, protože jen tak budou v budoucnu schopné žít v souladu se sebou a ostatními.

Chceme, aby z dětí vyrostli samostatně uvažující lidé, kteří dokážou obhájit své názory a nenechají se manipulovat. Zároveň jsou schopni tolerovat názory druhých, umějí jim naslouchat a tak si vzájemně dávat radost a pocit smysluplného života.

V obou třídách MŠ chceme:

- doplňovat rodinnou výchovu a poskytovat dětem dostatek podnětů k jejich rozvoji
- poskytovat smysluplný program založený na optimálním střídání řízených a spontánních činností
- využívat především metody prožitkového a kooperativního učení a učení hrou
- pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami poskytovat včasnou diagnostiku a následnou speciální péči

V lesní třídě MŠ se snažíme:

- o propojení alternativní způsobu výuky (lesní pedagogika) a tradičních prvků výuky
- snažíme se vzít si z obojího to nejlepší a spojit to v jeden celek

6. 1 Specifika výuky v tradiční třídě MŠ

Tato třída MŠ se nazývá tradiční a to z důvodu, že vychází z tradičních zásad, jak by měla vypadat mateřská škola. Velká část vzdělávání probíhá v zázemí této třídy, kde mají děti dostatek prostoru ke spontánním hrám a řízeným činnostem. Prostor je členitý. Je vybaven herními koutky zaměřenými na námětové hry. V jednom z menších prostorů se odehrává vzdělávání předškoláků a je zde umístěno vybavení s didaktickými pomůckami a hrami. Využíváme jej také k výtvarnému tvoření. Umožňujeme dětem vyrábět z různorodých materiálů pomocí zajímavých výtvarných technik. Veškeré práce zakládáme do desek, které si děti na konci roku odnesou domů. Vedeme děti také k samostatnosti a sebeobsluze. Děti si prostírají, nalévají pití a připravují odpolední svačinku, kde si samostatně natírají pečivo pomazánkou či marmeládou.

Vzdělávání se věnujeme také venku. Trávíme zde minimálně dvě hodiny denně, buď na školní zahradě, nebo prozkoumáním obce a jejího okolí. Školní zahrada slouží nejenom k pohybovým aktivitám, ale také jako prostor k prožitkovému vzdělávání. Děti zde mohou objevovat a pozorovat zákonitosti přírody. Jsou zde umístěny hmyzí domečky, hmatový chodník s přírodninami, bylinkové sluníčko, jahodová pyramida a záhony, které děti každoročně osévají různorodou zeleninou. Dále zde mají děti možnost, setkávat se s hospodářskými zvířaty, které mohou pozorovat z bezprostřední blízkosti.

Jednou týdně využíváme pobytové místnosti na OÚ, kde probíhá cvičení jógy pro předškolní děti. Spolupracujeme se zkušenou maminkou, která se tímto typem cvičení zabývá. Ve školce máme dostatek vhodných cvičebních pomůcek, které využíváme při každodenním cvičení.

Děti rády pobývají ve volné přírodě, během vycházek zařazujeme pohybové hry, upevňujeme stanovená pravidla. Též spolupracujeme s lesní třídou a pořádáme společné výukové programy v lese.

6. 2 Specifika výuky v lesní třídě MŠ

V lesní třídě MŠ se snažíme o propojení alternativního způsobu výuky – lesní pedagogiky a tradičních prvků vzdělávání. Převážná většina řízených činností probíhá v lese, na louce... Děti se tak mohou na vlastní kůži setkat s přírodou, jejími zákonitostmi a při troše štěstí i s jejími obyvateli. V lesní třídě neupřednostňujeme pracovní listy, i když je někdy používáme, raději se přikláníme k zážitkové výuce v přírodě. V lese tvoříme, vyrábíme, zkoušíme různé techniky, zkoumáme živou i neživou přírodu, učíme se prostřednictvím her. Překonáváme přírodní překážky, tím si zdokonalujeme hrubou motoriku.

Nebráníme se ani moderním technologiím, pomocí aplikací ověřujeme druhy zvířat, rostlin. Orientujeme se v prostoru, dodržujeme dohodnutá pravidla, která jsou nezbytná pro bezpečnost dětí ve volné přírodě. Vždy se svoláváme zazvoněním zvonečku.

Pro děti připravujeme různé projekty a to jak krátkodobé, které vycházejí z TVP, tak i dlouhodobé, na kterých se pracuje i celý rok. Jedním takovým je tzv. „Kolemapa“, která je umístěna v jídelně. S dětmi zakresluje do mapy blízké i vzdálenější okolí mateřské školy a obce. Děti se aktivně účastní při vytváření tohoto projektu, vymýšlí názvy nově objevených míst, orientují se v prostoru i na mapě, při kresbě uvolňují zápěstí, trénují úchop tužky, prohlubují komunikaci i spolupráci.

Při pobytu v prostorách lesní třídy MŠ, mají děti volně k dispozici širokou škálu knih, leporel, časopisů, ve kterých si velmi rády listují. Při poznávání okolního světa využíváme i globus, na kterém se učíme orientovat a poznávat naši planetu.

Snažíme se děti vést k samostatnosti při sebeobsluze. Podporujeme vzájemnou pomoc staršího mladšímu. Při obědě si hrajeme na restauraci „Kolepa“, kdy jsou vybrány vždy dvě děti, které mají na starosti prostírání stolů a dohlížení na úklid po jídle.

Vedeme děti k tomu, aby si vážily jídla a neplýtvaly jím. Povídáme si o dlouhé cestě jídla na náš stůl.

Při výtvarných činnostech se zaměřujeme na správný úchop tužky – pastelky, kontrolujeme správný posed. Podporujeme děti v kreativité širokou nabídkou výtvarných činností i materiálů.

Rozděluje činnosti podle věku a schopností dětí tak, aby byl naplněn předpoklad úspěchu. Děti motivujeme zpětnou vazbou a individuálním přístupem.

Propojujeme tematické celky písničkami, básničkami, dramatizací, výtvarnými činnostmi, hrou i četbou při odpočinku tak, aby všechny tyto činnosti podpořily ucelený pohled dítěte na konkrétní téma.

V lese trávíme převážnou část dne, proto máme vhodnou výbavu ve formě nepromokavého oblečení a kvalitní obuvi. Výbava dítěte se přizpůsobuje aktuálnímu stavu počasí a ročnímu období. Každé dítě nosí do lesa svůj batůžek, ve kterém má uloženo náhradní prádlo, kapesníky, lahev s pitím z domova, pláštěnku.

Pro činnosti v lese s sebou učitelky nosí nepromokavou celtu, na které se dá sedět, popřípadě se z ní vytvoří provizorní přístřešek. Učitelky s sebou do lesa nosí také hamaky (plátěné houpačky), kterých děti hojně využívají ke hrám, odpočinku i relaxaci.

Pravidelně navštěvujeme i programy v kině, v divadle, které jsou určeny pro předškolní děti. Podnikáme výlety a výpravy do muzeí, výstav, programů pro předškolní děti pořádaných nejrůznějšími ekologickými organizacemi. Navštěvujeme hrady i zámky v blízkém i vzdálenějším okolí. Při jarních výpravách na kolech a odstrkovadlech si osvojujeme základy zásad silničního provozu.

Hýbeme se, spontánně si hrajeme, tvoříme, učíme se, zkoumáme, komunikujeme, spolupracujeme, upevňujeme si svou vlastní identitu. Naší prioritou je, aby děti byly v naší mateřské škole šťastné.

Přejeme si mateřskou školu: inspirativní, laskavou, zážitkovou, přátelskou, tvůrčí a bezpečnou

6.3 Obsah vzdělávání

Podle rámcového vzdělávacího programu sledujeme tyto základní cíle:

- 1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání**
- 2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**
- 3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.**

Výstupy pro předškolní vzdělávání tvoří tyto klíčové kompetence, jejichž cílová úroveň představuje ideální podobu dítěte ukončující předškolní vzdělávání. Jsou dalším vodítkem pro tvorbu obsahové části ŠVP.

- 1. kompetence k učení**
- 2. kompetence k řešení problémů**
- 3. kompetence komunikativní**
- 4. kompetence sociální a personální**
- 5. kompetence činnostní a občanské**

Obsah vzdělávání je koncipován do několika integrovaných bloků, které v sobě zahrnují tyto základní vzdělávací oblasti:

1. Dítě a jeho tělo

Tato oblast zahrnuje především stimulaci a podporu růstu a neurosvalového vývoje, péči o fyzickou pohodu, zlepšování pohybové a svalové kultury, podporu pohybových a manipulačních dovedností, sebeobsluhu, zdravé životní návyky a postoje.

2. Dítě a jeho psychika

Zde podporujeme duševní pohodu, zdatnost a odolnost, rozvoj řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, citů, vůle, utváření zdravého pojetí a nahlížení na sebe, intelektuální stimulaci a přirozený rozvoj poznání a učení.

3. Dítě a ten druhý

V této oblasti podporujeme a pomáháme utváření vztahů dítěte k jiným dětem a dospělým, posilujeme, kultivujeme a obohacujeme komunikaci, citlivě pečujeme o pohodu v těchto vztazích.

4. Dítě a společnost

Vytváříme společně pravidla soužití s ostatními lidmi, objevujeme svět materiálních a duchovních hodnot, kultury a umění. Pomáháme dítěti získat potřebné dovednosti, zvyky a postoje a dovést je k aktivnímu utváření společenské pohody v prostředí, kde se pohybuje.

5. Dítě a svět

Tato oblast má vzbudit základní povědomí o okolním světě, o vlivu člověka na životní prostředí a vytvořit předpoklady pro budoucí otevřený a odpovědný postoj k životnímu prostředí.

V každém bloku se tyto oblasti objevují, vzájemně se prolínají a tak dochází k naplňování všech dílčích cílů uvedených v rámcovém vzdělávacím programu.

Mnohé z těchto pěti oblastí je zařazeno do pravidelného denního režimu školky. Děti během dne provádějí sebeobsluhu při toaletě a jídle, při oblékání a svlékání apod. V jídelně děti prostírají a uklízejí stoly po jídle. Mladší děti se učí od starších, starší mladším pomáhají. V herně MŠ a venkovním skladu si děti udržují pořádek, každý den uklízejí hračky na své místo. Na všech místech (vnitřní prostory, zahrada, místa ve volné přírodě), kde se pohybujeme, dodržujeme společně dohodnutá pravidla.

7. Názvy a obsah jednotlivých integrovaných bloků

7.1 Krásy a kouzla čtyř ročních období v přírodě a na zahradě

Charakteristika bloku

Mezi hlavní priority naší MŠ patří vnímat přírodu jako učitelku, která nikdy nezklame a často překvapí. Chceme, aby se naše děti cítily ve venkovním prostředí stejně dobře jako doma a trávily v něm co nejvíce času. Čtyři pravidelně se opakující roční období považujeme za jedinečného průvodce po této naučné a zážitkové stezce.

Hlavní témata během každého ročního období:

- a) Proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích ve volné přírodě (rostliny, stromy); počasí a jeho projevy; co dokáže živly – voda, vítr, oheň
- b) Zvířata v divoké přírodě – naši sousedi a spoluobytelé
- c) Zvířata v domácím prostředí – naši přátelé
- d) Rok na zahradě

Vzdělávací nabídka

Ad a) Pravidelné vycházky do různých biotopů v dostupné vzdálenosti (smíšený nebo jehličnatý les, louka, pole, rybník, potok) během celého roku; sledování změn v oblasti rostlinné, tvorba herbáře v dětských denících; pohybové hry v různých prostředích, překonávání přírodních překážek, stavba obydlí, plavidel, mlýnků a dalších předmětů z přírodních materiálů; týdenní sledování projevů počasí, porovnávání s klimatem daného období spojené s hrou na moderátory zpráv o počasí, práce s piktogramy a obrázky; výroba pomůcek ke sledování větru, vlhkosti vzduchu a srážek; pokusy s různými skupenstvími vody, výtvarné činnosti s přírodninami

Ad b) Pozorování ptáků v okolí mateřské školy i na vycházkách; výroba krmítek a ptačích budek, v zimním období krmení ptáčků; spolupráce s ornitologem, společný odchyt a kroužkování ptáků na jaře a na podzim; Vyprávění a četba o způsobu života a zvycích zvířat žijících v lese, na poli, na louce a ve vodě; projekty zaměřené na jeden živočišný druh; spolupráce s Agenturou ochrany přírody a krajiny Mělník s pobočkou v Doksech – tematické pořady o zvířatech; dramatizace příběhů se zvířecími postavami, pohybové hry zaměřené na různé způsoby pohybu zvířat v prostoru, výtvarné činnosti apod.

Ad c) Společné sdílení zážitků s chovem domácích zvířat; pravidelné návštěvy malých rodinných hospodářství v nedalekém okolí mateřské školy, asistence při krmení hospodářských zvířat, případná pomoc s prací na farmě, pravidelná péče o školkové mazlíčky.

Ad d) Sledování klimatických změn na zahradě MŠ během roku; projekt „Přírodní zahrada“ a „Zahrada na talíři“, které zahrnují aktivní zapojení dětí do těchto činností: vytváření permakulturních záhonů a jejich obhospodařování, péče o kompost, sadba různých druhů zeleniny, pravidelné pozorování, co se děje s jednotlivými semínky a sazenicemi, následná sklizeň a zpracování výpěstků společnými silami, péče o okrasné záhony (pěstujeme květiny pro maminky a babičky); společné trávení času na zahradě při spontánních hrách na herních prvcích.

Výstupy:

- * dítě získá citlivý přístup k přírodě, dozví se mnohé o přírodních dějích a způsobu života zvířat
- * vnímá řád a rozmanitost světa
- * učí se pečovat o životní prostředí a chránit jeho hodnoty
- * zvládá základní pohybové dovednosti
- * zvládá jednoduché pracovní úkony
- * zachází s různými pracovními nástroji
- * dokáže spolupracovat s ostatními a podílet se na společné činnosti
- * umí se s ostatními domluvit a prosadit své názory v kolektivu
- * učí se respektovat druhého
- * chápe svou roli i role ostatních
- * obohacuje svou slovní zásobu
- * procvičuje mnohé praktické úkony a umí se soustředit na určitou činnost
- * orientuje se v prostorových a časových pojmech
- * uvědomuje si své slabé a silné stránky
- * uvědomuje si nebezpečí plynoucí z určitých činností a umí se jim vyhnout

Rizika:

- * náročný terén při některých vycházkách
- * zdravotní obtíže z důvodu nedostatečného či nevhodného oděvu dětí
- * zvýšená možnost úrazů
- * náročnost některých činností pro mladší děti
- * obavy z některých zvířat

7. 2 Tradice a rituály

Charakteristika bloku

Kouzlo tradic a opakujících se činností si nás podmaňuje bez rozdílu věku, a proto mu v našem vzdělávacím programu věnujeme velkou pozornost. Vytváří také hlavní pojítko mezi ZŠ a MŠ. Mnohé z tradičních rituálů slavíme společně, a to nejen s dětmi, ale i s jejich rodinnými příslušníky i obyvateli obce. Vytvořili jsme si také vlastní, nové tradice.

Vzdělávací nabídka

a) Společné akce ZŠ a MŠ v rámci celodenního programu

Poděkování za úrodu – říjen

Děti z MŠ i ZŠ na společném shromáždění vystoupí s krátkým kulturním přestavením, které je zaměřené na některý z důležitých plodů sklizně. Následuje společná příprava pokrmů z těchto plodů, jejich ochutnávání. Akce je zakončena veřejným koncertem v místním kostele

Tříkrálové překvapení v kině – leden

Děti navštíví společně kino Máj v Doksech, kde je pro ně připraveno překvapení ve formě filmové projekce.

Tříkrálový průvod v odpoledních hodinách – leden

Vynášení Moreny - březen

Děti z MŠ a ZŠ jsou rozděleny do skupin. Každá skupina vytvoří svou Morenu. Následuje společný průvod k potoku, kde se rozloučíme se zimou a přivítáme jaro.

Den přírody – květen, červen

Je pořádán s pomocí pracovníků Agentury přírody a krajiny, kteří vytvoří různá přírodní stanoviště – botanické, zoologické – vodní, ornitologické.

Otvírání studánek - květen

Společná příprava kulturního programu na dané téma. Pouť ke studánce, její čištění a realizace vystoupení v prostředí lesa.

Filmová noc – květen, červen

Koná se v odpoledních a večerních hodinách. Děti losují z předložené nabídky filmů. Tři nejúspěšnější jsou promítnuty.

b) Velké společenské události pro děti, rodinné příslušníky i obyvatele obce

Lesní festiválek – září

Je pořádán na školní zahradě. Konají se tu tvořivé dílny, které vedou učitelky, rodiče a přátelé ZŠ a MŠ. Návštěvníci mohou zhlédnout dvě divadelní představení a poslechnout si hudební produkci kapely z regionu.

Svatomartinský průvod – koná se v odpoledních hodinách za účasti veřejnosti

Vánoční koncert v kostele a vánoční trhy v ZŠ

Výrobky na trhy vznikají v rámci vánočních dílniček v MŠ a v ZŠ. Na vánoční koncert se připravují školáci i předškoláci společně se svými učitelkami a všichni v něm účinkují.

Zahradní slavnost na závěr školního roku

je vyvrcholením celého školního roku. Loučíme se tu s absolventy pátého ročníku, kteří přechází na jinou ZŠ a s předškolními dětmi, které zároveň vítáme do první třídy naší ZŠ. Školáci hrají divadelní představení secvičené pro Sloupský tyjáter (koná se v květnu), školkové děti vystupují s krátkými pásmi.

c) Školkové rituály

Společný komunikativní kruh

Na začátku společných akcí se scházíme v herně tradiční třídy MŠ, na jedné ze zahrad, v týpí nebo na „náměstíčku“ lesní třídy MŠ, zpíváme písničky nové i starší, přednášíme básničky, vyprávíme si o svých zážitcích apod., hovoříme o tom, co budeme dělat, provádíme ranní počítání (předmatické dovednosti – více, méně, o kolik).

Výtvarnění a společná vernisáž

Děti tvoří na dané téma. Jejich výrobky jsou rozmístěny na vhodná místa v obou třídách MŠ. Rodiče si v rámci vernisáže mohou výtvarná díla odkoupit.

Další pravidelné společné akce

Drakiáda

Rej masek

Den dětí

d) Další společné akce obou tříd MŠ

Předškolní děti z obou tříd MŠ se společně účastní předmatematické a předčtenářské gramotnosti (viz příloha)

Společná je také příprava výletů v rámci projektu „Šlápoty“ (viz. Integrovaný blok červnový pobyt na horách.)

Výstupy:

- * dítě vědomě napodobuje jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobuje jej podle pokynu
- * vědomě využívá všechny své smysly, získává nové postřehy ze svého aktivního působení i pozorování prostředí
- * naučí se zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, pracuje s výtvarnými potřebami
- * správně vyslovuje, ovládá dech, tempo a intonaci řeči
- * učí se z paměti krátké texty, reprodukuje říkanky a písničky
- * kultivuje své estetické vnímání a vkus
- * sdílí s ostatními radost ze společných aktivit
- * sleduje pozorně dramatické, literární nebo hudební představení
- * navazuje nové kontakty s lidmi různých věkových skupin, komunikuje s nimi bez zábran a začleňuje se do společnosti
- * chová se zdvořile a s úctou k druhým
- * uvědomuje si hodnotu věcí
- * dodržuje dohodnutá pravidla a vytváří si pocit sounáležitosti
- * seznamuje se s širším kulturním i přírodním prostředím svého okolí
- * osvojuje si předmatematické dovednosti

Rizika:

- * povrchní prožitky jako následek přemíry společných akcí
- * nedostatek času na pečlivou přípravu
- * obtíže v oblasti komunikace se staršími dětmi
- * problémy se zapojením se do práce v heterogenní skupině
- * obavy z vystupování na veřejnosti
- * nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí

7.3 Procházka všedními dny

Charakteristika bloku

Život se skládá z každodennosti, kterou je nutné zvládat tak, aby nám všední dny přinášely radost a dobrý pocit z výsledků našich drobných i větších činností. Když zvládneme mnohé z pravidelných činností sami, cítíme se dobře. Když dokážeme pomoci kamarádovi, cítíme se ještě lépe. Všichni dospělí, které obdivujeme, začínali od drobných činností, jako jsou správně zapnuté knoflíky na košili. Praktické dovednosti tvoří velkou část našeho života, proto jim věnujeme velkou pozornost. Způsob života, kterým u nás žijeme, se během staletí změnil. V rámci tohoto bloku také hledáme odpovědi na mnohé otázky např.: Jak se dostane jídlo na náš stůl? Proč je zelenina zdravá? Jak se stravují děti v jiných zemích? Z čeho se vyrábějí hračky? Kdo a jak vyrábí boty, kalhoty nebo kabát? Odkud a jak se dostanou všechny výrobky do obchodů? Kde pracují naši rodiče? Čím se můžeme v dospělosti stát?

Vzdělávací nabídka:

- a) Kdo pracuje v naší MŠ a ZŠ; kde se co nachází
- b) Naše třída, moji kamarádi v MŠ i mimo ni, moje rodina
- c) Profese a jejich úloha ve společnosti
- d) Moje tělo, zdraví a nemoci
- e) Jídlo a stolování
- f) Vhodné oblékání podle ročních období
- g) Výrobky pro užitek i potěšení
- g) Dopravní výchova
- h) Svět za hranicemi naší země

Výstupy:

- * dítě zvládá základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- * vědomě ovládá své tělo
- * vnímá svět pomocí všech svých smyslů
- * zvládá veškerou sebeobsluhu a základní hygienické návyky
- * podílí se na jednoduchých pracovních úkonech, účastní se pravidelné péče o své okolí
- * rozumí svému tělu, rozlišuje zdravý prospěšný životní styl od nezdravého
- * naslouchá druhým a rozumí slyšenému
- * rozvíjí tvořivé myšlení
- * pracuje s různými druhy materiálu

- * řeší různé myšlenkové a praktické problémy
- * chápe prostorové pojmy
- * uvědomuje si svou samostatnost a zvládá dočasné odloučení od rodičů
- * uvědomuje si své slabé a silné stránky
- * upevňuje si sociální chování vůči druhým
- * respektuje potřeby jiného dítěte, umí se dělit, ale také hájit své zájmy – umí odmítnout
- * dodržuje dohodnutá pravidla a jedná fěr

Rizika:

- * problémy s adaptací v novém a neznámém prostředí
- * nerespektování věkových odlišností heterogenní skupiny při volbě činností
- * povrchní zpracování témat
- * málo vstřícné postoje dospělých vůči dítěti
- * kladení přílišných nároků na děti při některých typech činností
- * netrpělivost a malá rozvážnost dospělých vůči dětem
- * omezování spontánních aktivit

7.4 Výlety do pestrých světů

Charakteristika bloku

Co nám přináší pocit, že každodenní starosti mají smysl? Když všední dny prozáří výjimečné zážitky, uvědomíme si kouzlo střídání světa praktického s oním nadzemským a my si můžeme prohlédnout výtvořiny lidského ducha, které nás naplní údivem nad lidským umem. Poslech a provozování hudby, výlety do imaginárních světů prostřednictvím četby, návštěva divadelního představení nebo filmové projekce, muzea či galerie nám otevírají dveře do lákavých prostor. Věříme, že estetické cítění si v sobě vytváříme od raného dětství, proto chceme dětem poskytovat příležitosti k jeho rozvíjení.

Vzdělávací nabídka

- a) Šlápoty po historických místech naší blízké i vzdálené krajiny – návštěvy hradů, zámků a dalších zajímavých míst české kultury a historie
- b) Společné komunitní kruhy obou oddělení se zpíváním a recitací
- c) Společná příprava vánočního koncertu ZŠ a MŠ Okna
- d) Pravidelné návštěvy kina Máj v Doksech – projekce pohádek pro nejmenší
- e) Možnost zúčastnit se Filmové noci v kině Máj
- f) Tematické návštěvy Muzea a galerie v České Lípě, Sklářského muzea v Novém Boru aj.
- g) Návštěvy divadelních představení

Výstupy:

- * dítě rozvíjí své řečové a komunikační dovednosti a schopnosti
- * vyjadřuje samostatně své názory, hodnotí, rozlišuje a získává kulturní rozhled
- * kultivuje své verbální i neverbální projevy
- * umí prožívat výjimečné chvíle a ocenit nadčasové kulturní hodnoty
- * zvládne pojmenovat reálie, vztahy a skutečnosti, které jej obklopují a využívat je k učení
- * dokáže reprodukovat své zážitky, rozlišovat různé obrazové symboly
- * umí se záměrně soustředit na různou činnost
- * rozvíjí svou fantazii a tvořivé schopnosti
- * na základě zážitků poznává sebe sama
- * umí projevovat své názory a city, ale také je schopno ovládat nežádoucí chování
- * posiluje své sociální interakce s různými věkovými skupinami
- * umí přijmout a dodržovat pravidla vztahující se k různým prostředím

Rizika:

- * nevhodně zvolený program
- * přílišná časová náročnost
- * nadbytečná organizovanost
- * nerespektování denního režimu vedoucí k přetěžování dětského organismu
- * omezování spontánních dětských aktivit
- * nerespektování individuálních potřeb dětí

7. 5 Pohyb, základ zdraví

Charakteristika bloku

Podporujeme veškeré spontánní pohybové aktivity dětí a snažíme je doplnit také bohatou nabídkou cílených programů zaměřených na tělesný rozvoj a vytvoření zdravých návyků pro budoucí život. Chceme, aby se pro děti stal některý ze sportů celoživotním návykem, který je cestou k ochraně před jinými, škodlivými závislostmi.

Vzdělávací nabídka

a) Malá i větší turistika v MŠ

Vycházky jsou pravidelnou součástí našeho denního programu. S dětmi objevujeme okolí naší obce a nově objevená místa pojmenujeme a pečlivě zakreslujeme do školkové „Kolemapy“. Před odchodem si ukazujeme na mapě, kam dnes půjdeme a po příchodu si ukazujeme, kudy jsme šli. Jednou týdně se lesní třídě MŠ vydáváme na vzdálenější místo v lese (průzkumnou výpravu).

Během dopoledního programu je dětem umožněn spontánní pohyb na herních prvcích v obou zahradách ZŠ a MŠ Okna a na prolézačkách v centru obce. Spontánní hry, které jsou hlavní náplní pobytu venku, probíhají také během vycházek a výprav ve volné přírodě, především v lese.

Za cílem přiblížit dětem důležitá místa v okolní krajině stojí program Šlápoty. Putujeme po přírodních rezervacích a chráněných přírodních oblastech Máchova kraje, hledáme v krajině stopy našich předků na zříceninách i zachovalých hradech a zámcích, objevujeme zajímavé stavby vypovídající o historii kraje apod. Vedeme si deníček, kam si lepíme „úlovky“ z navštívených míst a zakreslujeme zážitky z výletu.

b) Jóga pro děti 1x týdně – probíhá v pobytové místnosti Obecního úřadu Okna pod vedením aktivně jogu cvičících učitelek MŠ

c) Plavecký kurz – předškolní děti mají možnost zúčastnit se deseti lekcí plavání během školního roku

d) Pobyt na horách

Děti od čtyř let se mohou zúčastnit týdenního zimního pobytu na horách společně se školáky; v případě volné kapacity se účastní i rodiče dětí.

Na začátku června vyjíždějí děti z obou tříd MŠ na čtyřdenní pobyt na horách. Program je tvořen především z poznávacích výletů, spontánních her a sportovních aktivit.

e) Cyklistika

Od jarních měsíců vyrazíme s dětmi na krátké cyklistické výlety do okolí MŠ. Menší děti jezdí na odrážedlech. Zaměřujeme se na zdokonalení jízdních dovedností, věnujeme se okrajově také dopravním předpisům.

Výstupy:

- * dítě zvládá správné držení těla, základní pohybové dovednosti; zvládá svalovou koordinaci v různých prostředích
- * umí napodobovat předváděné pohyby
- * učí se pracovat s dechem
- * získá povědomí o zdravém životním stylu a důležitosti aktivního pohybu
- * chápe význam péče o své zdraví, rozlišuje zdravé škodlivé návyky
- * vědomě využívá všechny své smysly, umí se soustředit na prováděnou činnost
- * upevňuje své sebeovládání a vůli v aktivitách, které mu působí problémy
- * dodržuje dohodnutá pravidla, spolupracuje a chová se v kolektivu ohleduplně a empaticky ve vztahu k druhým
- * umí si účinně poradit s případným násilím a ubližováním ze strany vrstevníků
- * aktivně přistupuje ke všem aktivitám
- * jedná spravedlivě a hraje fěr
- * umí se přizpůsobit různým podmínkám vnějšího prostředí a změnám
- * vnímá kulturní, historické a přírodní hodnoty prostředí
- * orientuje se ve venkovním prostředí i na mapě
- * zdokonaluje pravolevou orientaci
- * procvičuje uvolňování zápěstí
- * spojuje si vlastní prožitky se zápisy v deníku

Rizika:

- * zvýšená možnost úrazu
- * nevhodné vybavení a oděv pro sportovní činnosti
- * zdravotní obtíže
- * povrchní hodnocení dětí, nedostatek péče o mladší děti
- * nevhodně zvolené prostory a výletní cíle

8. Evaluační systém a pedagogická diagnostika

8.1 Hodnocení práce učitelek v pedagogickém sboru

Učitelky MŠ pravidelně kontrolují svou činnost na základě třídního vzdělávacího programu v závěru každého týdne, vedou rozhovory o prováděných činnostech a společně je hodnotí. Jednou měsíčně srovnávají cíle TVP se školním vzdělávacím programem, vyhodnocují soulad těchto dvou dokumentů a navrhují možné úpravy pro další rok.

Na týdenní pedagogické poradě učitelky MŠ provádějí kontrolní činnost své práce společně s ostatními pedagogickými pracovníci a ředitelkou ZŠ.

V obou odděleních jsou vykonávány hospitace ředitelkou ZŠ a MŠ.

Jednou ročně probíhá hodnotící pohovor zaměstnanců s ředitelkou a zástupkyní ZŠ, jemuž předchází vyplnění dotazníku.

8.2 Hodnocení práce dětí

Každému dítěti je při příchodu do MŠ založeno portfolio, do něhož jsou zakládány důležité pracovní listy vypovídající o vývoji dítěte. Jsou sledovány pokroky i vyhledávány ty oblasti v dětském vývoji, kterým je třeba věnovat náležitou pozornost. Děti jsou motivačně hodnoceny, každý úspěch a snaha je oceněna, v opačném případě je navržena možná náprava. Dítě je motivováno k dalším úspěšným pokusům.

Pedagogické pracovníce v každodenním kontaktu s rodiči informují ústně o činnosti a chování dětí.

8.3 Hodnocení chodu MŠ rodiči

Učitelky MŠ probírají denně s rodiči veškeré záležitosti ústně a věnují se i hodnocení. Jedním z důležitých hodnotících kritérií je i dotazník, který mohou rodiče vyplnit na konci školního roku.

Příloha č. 1 - Předčtenářská gramotnost

Po absolvování semináře „Čteme s nečtenáři a učíme je kriticky myslet“ v rámci vzdělávacího programu „Čtením a psaním ke kritickému myšlení“ realizujeme pravidelné předčtenářské dílny pro předškoláky z obou tříd MŠ Okna. Konají se pravidelně jednou za čtrnáct dní.

Struktura předčtenářské dílny

Vycházíme z třífázového modelu, který tvoří páteř metodiky kritického myšlení.

- **Evokace**

Děti společně vyvozují téma, kterému se budou věnovat; s pomocí různých technik (rozhovor, vyprávění, kresba) si uvědomí, co si o daném tématu myslí a vědí; společně si formulují otázky, které by je měly v souvislosti s tématem zajímat a na něž budou hledat odpověď.

- **Uvědomění si významu informací**

Práce s textem s pomocí různých metod (např. řízené předčítání spojené s hledání odpovědi na otázky nebo čtení s předvídaním apod.).

- **Reflexe**

Společně s dětmi porovnáваме naše otázky z evokační fáze, doplňujeme je o nové poznatky, uvědomujeme si, které naše názory jsme si potvrdili nebo naopak vyvrátili, porovnáваме naše názory s ostatními.

- **Výběr literatury pro dílny**

Využíváme možností knihovny ZŠ a MŠ Okna, sledujeme nakladatelství zabývající se vydáváním literatury pro děti a mládež (Albatros, Baobab, Meander, Portál, Thovt, Běží liška aj.), používáme vlastní zdroje i oblíbené knihy dětí.

- **Volba témat pro dílny**

Vychází především z integrovaných bloků ŠVP PV. Mezi hlavní témata patří: příroda v různých podobách, dětský svět, vztahy mezi vrstevnickými skupinami dětí, vztahy mezi dětmi a dospělými, handicapované děti, objevování světa kolem nás.

Kromě pravidelných dílen organizujeme dvakrát do roka tematický program se žáky ZŠ. Odehrává se venku a jeho základ tvoří vybraná kniha. Evokační fáze probíhá v ZŠ a v MŠ. Poté se děti rozdělí do heterogenních skupin a vydají se do terénu. Na jednotlivých stanovištích krok za krokem hledají informace, objevují souvislosti, plní úkoly, podle pokynů dramatizují určité pasáže a tak vytvářejí konečný plastický obraz související se zvolenou knihou. Tímto způsobem jsme se věnovali např. tématu „Zvířata žijící v našem lese“ nebo „Svět kouzelných i reálných bytostí“ na motivy příběhu Astrid Lindgrenové „Ronja, dcera loupežníka“.

V budoucnosti plánujeme spolupráci s jinými mateřskými školami, abychom se mohli vzájemně inspirovat a hledat další zajímavé cesty v oblasti předčtenářské gramotnosti.

Příloha č. 2 - Předmatematická gramotnost

Pedagožky postupně absolvují kurz Hejného metody, podle níž se vyučuje matematika na ZŠ Okna. Na tomto základě je vytvořen program předmatematické gramotnosti. Tato metoda ukazuje dětem matematiku jako zábavnou a smysluplnou činnost. Je založena na dvanácti klíčových principech:

- Budování schémat – dítě ví i to, co jsme ho neučili
- Práce v prostředích – učíme se opakovanou návštěvou
- Prolínání témat – matematické zákonitosti neizolujeme
- Rozvoj osobnosti – podporujeme samostatné uvažování dětí
- Skutečná motivace – když nevím a chci vědět
- Reálné zkušenosti – stavíme na vlastních zážitcích dítěte
- Vlastní poznatek – má větší váhu než ten převzatý
- Role učitele – průvodce a moderátor diskusí
- Práce s chybou – předcházíme u dětí zbytečnému strachu
- Přiměřené výzvy – pro každé dítě zvlášť podle jeho úrovně
- Podpora spolupráce – poznatky se rodí díky diskusi
- Radost z matematiky – výrazně pomáhá při další výuce

Pedagožka vytváří na těchto principech dílny pro předškoláky, kde získávají především kladný vztah k matematice, který dále rozvíjejí, když nastoupí do ZŠ. Dílny probíhají jednou za 14 dní.

Příloha č. 3 - Společné akce ZŠ a MŠ Okna

Září

Jičín, festival pohádky

Lesní festiválek

Říjen

Den poděkování za úrodu

Setkání s ornitologem

Listopad

Svatomartinský průvod

Prosinec

Vánoční koncert v kostele

Vánoční trhy

Leden

Tříkrálové překvapení – filmová projekce

Tříkrálový průvod

Únor

Plavecký kurz

Pobyť na horách

Březen

Vynášení Moreny a vítání jara

Duben

Den přírody

Květen

Otvírání studánek

Férová snídaně

Červen

Charitativní běh

Zahradní slavnost